

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ψυχή μου
μαζί σου

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Ψυχή μου μεγάλη**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Γιάννης Αθανασόπουλος
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Άννα Μαράντη
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Κώστας Μητρόπουλος
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Βάσω Βύρρα

© Γιάννης Αθανασόπουλος 2025
© Φωτογραφίας εξωφύλλου: Κώστας Μητρόπουλος/costasmitropoulos.com
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2025

Πρώτη έκδοση: Οκτώβριος 2025, 30.000 αντίτυπα

ISBN: 978-618-01-6173-1

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε. | PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Από το 1979 | *Since 1979*

Έδρα:	Head Office:
Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση	121, Tatoi Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Βιβλιοπωλείο:	Bookstore:
Εμμ. Μπενάκν 13-15, 106 78 Αθήνα	13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Τηλ.: 2102804800	Tel.: 2102804800

e-mail: info@psychogios.gr
psychogios.gr

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ψυχή μου
μεγάλη

*Αφιερωμένο στη μεγάλη μου ψυχή,
τη γιαγιά μου Γιωργία!*

ΕΜΕΙΣ

19:45

Τα προβολάκια γύρω από το όνομα του θεάτρου έλαμπαν, και αυτό έμοιαζε σαν βγαλμένο από ελληνική ταινία. Ο κόσμος έφτανε μέχρι τον δρόμο. Οι συζητήσεις πολλές, επικρατούσε οχλαγωγία.

Δεν ήμουν αγχωμένη. Ήξερα τι με περίμενε.

20:10

Μπήκαμε, καθίσαμε και μιλούσαμε με τη φίλη μου για σχετικά-άσχετα θέματα. Όλοι χαμένοι στον δικό μας κόσμο. Ο καθένας με ένα κινητό στο χέρι να περιμένει. Άλλοι πιο ανυπόμονοι, άλλοι πιο αδιάφοροι. Όλοι, όμως, με έναν κοινό σκοπό. Έλεγα πως στην πρώτη «παράσταση» δεν ήμουν καθόλου προετοιμασμένη για ό,τι βίωσα, τώρα όμως ήξερα. Δεν ήμουν αγχωμένη. Γνώριζα τι με περίμενε.

Μα έλα που δεν ήξερα, μα έλα που δεν είχα ιδέα. Τότε, άρχισε να παίζει η μουσική. Μια μουσική που μιλούσε μέσα μου, στην καρδιά μου. Μουσική θεάρεστη.

20:30

Τα φώτα έσβησαν, και μετά, άναψαν απότομα. Εμφανίστηκε μπροστά μου ένα αγγελάκι, που ήμουν εγώ, εκείνος, ο άλλος, ο διπλανός, ο ξένος. Τόσες καρδιές, όλες χτυπούσαν σαν μία. Ένα αγγελάκι που μάζευε καρδιές και δέντρα για να τα δώσει σε ένα μεγαλύτερο αγγελάκι. Μα δεν του τα έδωσε. Αρνήθηκε να τα δώσει και ξάφνου, έπεσε. Έπεσε χάμω. Στη σκηνή. Επί γης.

Και εκεί, εμφανίστηκες στη σκηνή. Απλός, ταπεινός, γαλήνιος, συνειδητοποιημένος, με αυτό το βλέμμα που στάζει συμπόνια, αγάπη και ανθρωπιά. Ένα βλέμμα που φωνάζει «είμαστε όλοι το ίδιο...»

Μας ονόμασες «οικογένεια». Δεν είχα καταλάβει. Κατάλαβα έπειτα από αυτό το μοίρασμα, αυτή την κατάθεση ψυχής. Τρόμαξα. Εκείνη τη στιγμή σκέφτηκα πως δεν είμαι τίποτα μπροστά σε όλο αυτό που ένιωσα. Σκέφτηκα πως θρηνώ για ανοησίες, όταν γύρω μου υπάρχουν άνθρωποι που επιλέγουν να μη θρηνούν για σοβαρά, για άλλα, ξένα για μένα. Από αλλού φερμένα. Ένιωσα την ανάγκη να σηκωθώ και να σε αγκαλιάσω με όλη μου τη δύναμη, αλλά απλώς ανακάθισα. Τα δάκρυά μου έτρεχαν χωρίς να ανοιγοκλείνω καν τα μάτια μου. Το βλέμμα μου ήταν παγωμένο και καρφωμένο πάνω σου. Δεν ήθελα να χάσω λέξη. Γέλιο και δάκρυ γίνονταν ένα κάποιες φορές. Περίεργο πράγμα...

Η κυρία δίπλα μου άκουγε τον παλμό μου, είμαι σίγουρη. Εγώ άκουγα τα αναφιλητά της. Το πνιχτό της κλάμα στην αρ-

χή, που μετά ξέσπασε σε κάτι τεράστιο. Ένιωθα τόσο οικεία ανάμεσα σε τόσους ξένους, ένιωθα τόσο ζεστό το βλέμμα σου να πέφτει πάνω μας. Η αγάπη ξεχειλίζει, ακόμη κι όταν το σκοτάδι απλωνόταν παντού μέσα από τις πρόδρομες λέξεις σου. Δεν ξέρω πόσο διήρκεσε όλο αυτό. Μια ζωή κράτησε.

Δεν κοίταξα το κινητό μου ούτε λεπτό. Κάποια στιγμή τελείωσε και βγήκαμε έξω. Υπήρχε κόσμος πολύς εκεί. Άλλοι γελούσαν, άλλοι έκλαιγαν κι άλλοι φαινονταν σκεπτικοί. Ξεφυσώντας τον καπνό από το τσιγάρο μου είδα το ρολόι μου: 22:50.

Νόμιζα πως είχαν περάσει κάποια λεπτά, αλλά είχαν περάσει ήδη δυόμισι ώρες. Εσύ, απέναντί μας –πότε πρόλαβες να πάρεις ανάσες, μωρέ; Κάτσε λίγο ξεκουράσου...– υπέγραφες βιβλία, άκουγες όμορφα γλυκά λόγια, έβγαινες φωτογραφίες. Όλος ο κόσμος μια αγκαλιά μαζί σου.

Ήρθε η σειρά μου. Η αγκαλιά αυτή φώναζε δύναμη. Ναι! Δύναμη, αγάπη, ταπεινωμένο μεγαλείο.

Ο Γιάννης μας.

Το καλό μας.

Η ψυχή μας.

Χθες μας έκανες «οικογένειά» σου και μας αποκάλυψες τον Τζοβάνι. Σε ευχαριστώ που σε γνώρισα, που με έμαθες, που μου δίδαξες, που με κράτησες, που υπάρχουνς...

Αγγελική

*Τώρα το δέντρο σε κοιτάει κατάματα μέσ' απ' τα φύλλα του,
η ρίζα σου δείχνει όλο το δρόμο της,
εσύ κοιτάς κατάματα τον κόσμο – δεν έχεις τίποτα να κρύψεις.*

[...]

*Μ' όλο που το ξέρεις πως έχεις ακόμη να κλάψεις πολύ
ώσπου να μάθεις τον κόσμο να γελάει.*

*Γιάννης Ρίτσος, «Έχεις ακόμη να κλάψεις πολύ»,
Ραγισμένο τσουκάλι (1949), Εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1974.*

Μην κρίνεις τίποτα. Γιατί, αν κρίνεις,
θα είσαι εσύ το τέρας τελικά. Μην χίνεις ό,τι
δεν ήθελες να σε κάνουν να νιώσεις κάποτε.
Γιατί, ξέρεις, Θεός και διάβολος στις πράξεις
σου ένα τοιχάρο δρόμο απέχουν μεταξύ τους.

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Το ήξερα ότι ο κόσμος τούτος είναι ένα πολύ επικίνδυνο μέρος. Βουτηγμένος στη φωτιά και στο τσεκούρι. Πνιγμένος στη βία του. Διωκόμενος στον θόρυβό του. Ένας κόσμος ποτισμένος από αιώνια τραύματα ανθρώπων που τα φτύνουμε ο ένας στον άλλο.

Κι εγώ, μη νομίζεις, επικίνδυνος είμαι. Όπως κι εσύ. Αφού είμαι λίγος και άνθρωπος, και κάτι φορές είμαι και διαλυμένος. Όπως κι εσύ.

Το ήξερα ότι με περνούσαν για αφελή, αλλά δεν ήμουν. Καθόλου. Μην ανησυχείς. Το ήξερα ότι θες να τα καταφέρεις. Μα δε σε έσερνα προς τα καταφερτζιδικά σου. Αφού το ήξερα πως θα γίνεις αυτό για το οποίο προορίζεσαι. Στις πράξεις σου και στις επιλογές σου. Μετά. Μετά από όλα αυτά.

Και το ήξερα και δε σε έκρινα. Γιατί έχω σφάλματα κι εγώ πάνω μου. Πολλά. Κι αυτά τα δικά μου δεν τα γύρισα σε σένα στο όνομα του δικαιωτισμού μου, μα ούτε και στην αφήγηση του πόνου μου.

Ήταν εκείνη η στιγμή που ένιωσα στα
σπλάχνα μου τον πόνο όλου του κόσμου.

Και εκεί, μου το επέτρεψα και έκλαψα.

Έκλαψα για μια ολόκληρη ζωή.

Για μια ολόκληρη ζωή που είδα, αλλά
δεν ήταν μόνο δική μου.

Ξέρεις πως κάπου, κάπως, κάποτε ήταν
μια ζωή δική σου.

Μια ζωή δική μας.

Απ' αυτή τη γη, μα και τόσο απ' αλλού
φερμένη.

Και όμως, παντοτινά, ολόγεια.

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ

Πιστεύω στο όνομα της απόφιας καλοσύνης.

Όταν ο Θεός θέλει να ευλογήσει έναν άνθρωπο στέλνει δίπλα του μια κοντινή ψυχή με ποιότητες από φως.

Έχω μια γυναίκα μέσα μου και δίπλα μου που αυτή την καλοσύνη την αναπαριστά και τη συμπαρασύρει σε ολάκερη την ύπαρξή της με τον τρόπο που έχει επιλέξει να ζει. Έχω μια γυναίκα δίπλα μου που δεν ξέρει τι θα πει φθόνος και απληστία. Δε γνωρίζει τη φράση «εσύ φταις» και δεν έχει φωνάζει ποτέ τη λέξη «εγώ».

Αυτή η γυναίκα δε βρέθηκε δίπλα μου επειδή το άξιζα. Ούτως ή άλλως, η αξία είναι υπερτιμημένη. Δεν αξίζω τίποτα εκ των προτέρων, επειδή πόνεσα. Δεν αξίζω τίποτα εκ των προτέρων, επειδή βασανίστηκα. Όλοι βασανίζονται στην πορεία της ύπαρξής τους σε αυτή τη Γη. Με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, ή και με τόσους άλλους τρόπους που

ούτε καν γνωρίζουμε ή συναισθανόμαστε. Τόσο κακό τριγύρω, εξάλλου, θα βρίσκει τον τρόπο. Κομμάτι μας είναι.

Αυτή η γυναίκα δε βρέθηκε δίπλα μου επειδή το άξιζα, αλλά για να διαπιστώσω αν αξίζω τον κόπο, μετά.

Δεν αξίζω τίποτα εκ των προτέρων αν δεν κάνω κάτι διαφορετικό στο φως απ' όσα μου μπόλιασαν στο σκοτάδι.

Έτσι έρχονται οι άνθρωποι σιμά μας, σαν αερικά ή σαν φωτιές. Φευγαλέα ή κραυγαλέα, τραυματικά ή ήσυχα, νοερά ή στέρεα. Έτσι έρχονται οι άνθρωποι σιμά μας, ως προεκτάσεις των επιλογών μας. Πάντοτε ως προβολές μας, ως ολόκληρα μαθήματα για εμάς. Δεν έρχονται τυχαία και δε μας προσδιορίζουν τυχαία. Όλα είναι συνέχεια της προηγούμενης πράξης μας.

Όλα είναι συνέχεια της πρόθεσης που είχαμε για τους ανθρώπους γύρω μας και μέσα μας.

Έτσι έρχονται κι έτσι φεύγουν οι άνθρωποι, σαν κλέφτες. Σαν εσένα.

Ή έτσι έρχονται και μένουν. Σαν αποτυπώματα αγάπης. Σαν εσένα.

Εκείνη τελικά έμεινε. Έβλεπε μέσα από τα μάτια μου. Ένιωθε ό,τι δίσταζα να νιώσω. Πλάγιαζε σε ό,τι φοβόμουν. Προσευχόταν για ό,τι καρτερούσα. Ήθελε να ησυχάσω για να με βρω. Εκείνη τελικά έμεινε. Επειδή ετοιμαζόμουν εγώ για να μείνει. Ετοιμαζόμουν ολόκληρη τη ζωή μου για να τη δω. Κι αυτό δε λέγεται τύχη. Αυτό λέγεται μέτρημα, θαύμα, ζωή. Μια στιγμή φάνηκε να κράτησε, κι ας ήταν μέρες ή ίσως και αιώνες. Τότε, μέτρησα τις ευλογίες και τις κατάρες μου, φανερώθηκα και κρύφτηκα, αληθοφάνηκα και ψεματούρησα.

*Ο άνθρωπος, που μας ορίζει βαθιά, θα στήσει
ενώπιόν μας τον πιο μεγάλο Καδρέφτη.
Έναν Καδρέφτη τόσο δολό όσο και η αλήθεια μας.
Έναν Καδρέφτη που μας κοιτά παραμορφωμένους.
Έναν Καδρέφτη που μας προκαλεί να σωπάσουμε
εχθισμούς και να στρέψουμε το βλέμμα εντός.
Και εκεί, συνειδητοποιούμε πόσο τυφλωμένοι
παραμέναμε αγκαζέ με τον εαυτόλη μας.
Και εκεί, ανοίχουμε μάτια και καρδιά.
Και εκεί, τους βλέπουμε.*

Κι έπειτα την είδα. Όταν είδα τις ίδιες λάθος στροφές που έπαιρνα, όταν αντάμωσα τις ίδιες πίκρες που έντυνα για χαρές, όταν αντίκρισα τον διάβολο που για χρόνια

βάφτιζα Θεό. Την είδα, όταν κοίταξα το κακό κατάματα και για πρώτη φορά δεν το φοβήθηκα, επειδή το αποδέχτηκα. Όταν κατάφερα και το σκότωσα, επειδή το αποδέχτηκα. Οριστικά και αμετάκλητα στο όνομα του καλού.

Στο όνομα του καλού που η Λαμπρινή μου δείχνει ακόμη και σήμερα.

Ένα καλό, μια καλοσύνη που καθρεφτίζεται σε όσους κατάφεραν να δουν πίσω από τις σκοτεινές νευρώσεις τους. Σε όσους αντέχουν να πουν «δεν κατάλαβα», «συγγνώμη», «έκανα λάθος», «θα προσπαθήσω ξανά», «δε μου φταίει κανείς», «θα μάθω απ' αυτό», «θέλω να καταλάβω πώς νιώθει», «δεν πειράζει», «θα το βρούμε παρέα», «ίσως να μην είναι έτσι όπως πίστευα όλα», «θα το κάνω για να είσαι εσύ καλά». Σε όσους αντέχουν να πουν όλα αυτά για να φωτίσουν την ψυχή τους οριστικά. Επειδή κατάλαβαν. Και αποδέχτηκαν. Το ίδιο το Σκοτάδι.

Η αγάπη οφείλει να μεγαλώνει, να θαδαίνει και να συγχωρεί. Οφείλει να αντέχει τα σκοτάδια. Να τα αποδέχεται. Δε διαλύεται η αγάπη με τον χρόνο, δε θαμπώνει από τη συνήθεια και δεν μπερδεύεται από την ανάγκη.

Το καλό δε διαλέγει κανέναν. Το καλό το διαλέγεις όταν είσαι έτοιμος να το περπατήσεις. Και περπατάς στο καλό,

όταν δεν τρέχεις προς το κακό. Άλλωστε, τα πράγματα ήταν πάντα ξεκάθαρα. Αν θες να μεταμφιέσεις το κακό λίγο ακόμη σε τάχα μου καλό, μπορείς να το κάνεις. Κάν' το ντε!

Ποιος άλλωστε μας εμπόδισε από το να διαλέξουμε το σκοτάδι μας; Μα, ξέρεις, δε θα κρυφτείς εκεί για πολύ, μήτε κι αυτό θα σε κρύψει. Το σκοτάδι δεν κρύβεται. Το σκοτάδι θερίζει και τραυματίζει. Κάνει θόρυβο και διατυμπανίζει την παρουσία του ακόμη και όταν δεν το καταλαβαίνεις. Το σκοτάδι ξέρει να πληγώνει και να στερεί ανάσες, για να αντέξουμε ακόμη λίγο τη μιζέρια μας. Μα αν το θες, μπορείς να το μεταμφιέσεις, αδερφέ μου, αλλά να είσαι προετοιμασμένος, γιατί το σκοτάδι δε θα μείνει ούτε στις κρυψώνες μας ούτε στη ζωή που του φτιάχνουμε. Θα πέσει και θα μας συντρίψει με σιγουριά. Όπως συνέβη και σε μένα. Και σε όλους. Κάπως, κάποτε. Σε όλους.

Και τελικά έχεις το καλό μέσα σου, γιατί έχεις και το κακό. Γιατί κατάλαβες πια, δεν υπάρχουν οι καλοί και οι κακοί. Υπάρχει αυτός που ξύπνησε από τον ύπνο της διχοτόμησης και των δίπολων και ανέλαβε τον εαυτό του ήσυχα.

Υπάρχει κι αυτός που κοιμάται ακόμη στον ύπνο της κατηγορίας και μιλάει ασυστόλως για τους πάντες και τα πάντα.

Ψυχή μου
μεγάλη

*Δεν ήθελα να σ' τα πω όλα.
Ίσως γιατί φοβόμουν πως, αν τα πω, θα μείνουν εκεί.
Αιώνια. Ακίνητα. Τρομακτικά.
Κι εγώ θα αναγκαστώ να ζήσω μαζί τους.
Μα κατάλαβα πως, ό,τι αφήνεις ανείπωτο,
θα καρτερεί πάντοτε να το αγκαλιάσεις.*

Η Ψυχή μου μεγάλη είναι το σώμα
που κουβάλησε τη μνήμη.
Είναι η αλήθεια χωρίς προστασίες.
Ένα ταξίδι μέσα στη βία, στο ψέμα,
στο τραύμα και στην ντροπή.
Ένα ταξίδι από τα βάθη της κόλασης
στα ύψη του παραδείσου.

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΞΑΝΑ
ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΟΛΩΝ ΜΑΣ ΣΤΗ
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΤΟΥ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ.

Εκδόσεις **ΨΥΧΟΓΙΟΣ**
p s y c h o g i o s . g r

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 31856